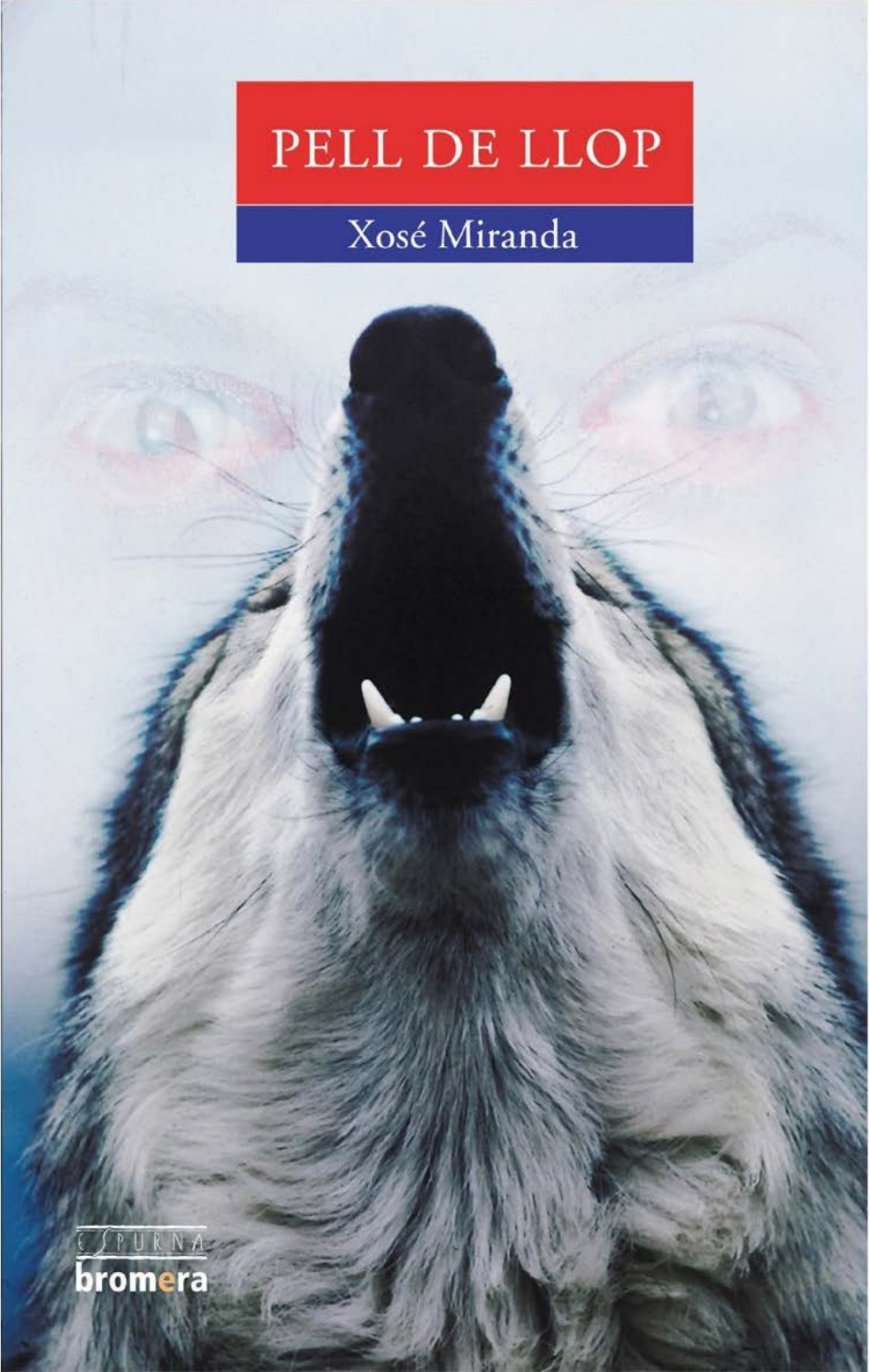

PELL DE LLOP

Xosé Miranda

ESPURNA
bromera

1
El gos

N'èrem tres, a la vall. El meu pare, Fulxencio Nóvoa i Puga, jo, que us conte aquestes coses, i el meu gos. Bé, el gos, de fet, no era meu. Era del meu pare. Se n'anaven els dos, des que jo era molt jove, durant molts dies, per la vall i per les muntanyes del voltants, a caçar xarxets i llebres, raboses i teixons. No passava dia que, segons la temporada, no posàrem a taula conills o una becada, unes cuixes de porc senglar o unes perdius en salsa de xocolata o en escabetx. No, el gos no era meu, però com si ho fóra. Així que tornava el meu pare, ell mateix em buscava i de seguida començava a botar, a lladrar, a llepar-me i a moure la cua. Encara que, si he de dir la veritat, jo ja no era tan jove el dia que van portar aquell gosset, de part d'un amic del meu pare, dins d'un carret de dur pedra. Devia tenir, almenys, deu anys. Però també és veritat que, abans que arribara Bal, hi havia un altre gos igual a casa, de la seua mateixa raça i amb el mateix aspecte. Però Bal era únic per a mi. Vam créixer els dos junts; eixíem els dissabtes i els diumenges, a la

tardor, a córrer sobre les fulles grogues: ell ensumant l'aire i jo carregat amb una escopeta de fusta que imitava fidelment la *577 Nitro express* del meu pare, i jo em vaig fer home i ell es va fer gos, i aquella nit teníem set anys el gos i catorze el jove.

Bal era un perdiguer de pèl canyella, amb les potes grans i musculoses, les orelles caigudes, els ulls d'un color verd mar i la cua llarga perquè no li l'haviem tallada. Jo era un adolescent que s'assemblava molt al seu pare en els gestos, en els ulls blaus i en la figura excessivament prima. I el meu pare era un cavaller de cames llargues i mans fortes que treballava poc i passejava molt, que malvivía d'algunes rendes que cobrava, de la cacera, dels productes d'una emfiteusi que encara rebia, i això que ell havia estat contrari als furs i partidari de la redempció, de les poques terres que ens quedaven i de quatre almàsseres i algunes vaques que, unides a uns pocs estalvis que va portar del Brasil, ens permetien anar passant, a base d'apedaçar molt els pantalons i de gastar poc els socs.

Aquell home havia conegut temps millors; havia estudiat al Seminari Conciliar de San Fernando d'Ourense, al mateix curs que Basilio Álvarez, però havia penjat la sotana un any abans d'ordenar-se i se n'havia anat a Amèrica per conèixer terres i gent o per fugir dels seus veïns i dels comentaris de les llengües murmuradores. Una vegada, va tenir fins i tot l'ocasió

de parlar amb un insigne naturalista, Víctor López Seoane i Pardo Montenegro, perquè, encara que el meu pare era quasi un xiquet, era un caçador excel·lent i anaren a buscar-lo perquè l'acompanyara en una excursió per la serra de Queixa. I de la conversa amb aquell home li van quedar algunes idees sobre els animals que mantenia tossudament, i que el feien enfrontar-se sovint als veïns i als contertulians que, només per veure'l enfadat, esmentaven el tema. Per exemple, el meu pare negava rotundament que els llops foren capaços de fer empal·lidir els humans i que les colobres mamaren llet.

D'aquells temps, en conservava, no sols les idees que ell anomenava liberals i que anaven des del menyspreu al clero «que va excomunicar el poeta Curros Enríquez» fins a la remissió dels furs i l'amistat amb el capellà Basilio —de fet, ell era el cap dels agraristes de la localitat i el secretari de la Lliga Agrària—, sinó també alguns llibres que repassava de tant en tant i dues bones escopetes.

I eren les escopetes les que, d'alguna manera, li permetien, ni que fóra passant restriccions, guanyar-se la vida i alliberar-nos de la fam, a mi i a la meua mare. Perquè, a més de la cacera, que ajudava bona cosa, al meu pare venien a buscar-lo de tant en tant perquè anara a matar llops. El cridaven de Viana, de Verín, de Vilariño de Conso, de Rodeiro... I allà

que se n'anava, amb la seua tercerola màuser Oviedo del 95 ben guardada dins la funda, a passar-hi uns dies o unes setmanes, fins que aconseguia posar fi a la plaga que devastava els ramats o a l'exemplar gran que feia por a les persones. I fins que no passava un hivern, o dos, o tres, no tornaven a cridar-lo del mateix lloc. Però sempre hi havia un altre lloc on el necessitaven i per això, encara que els nostres diners no permetien que em pagaren els estudis superiors, vaig poder, almenys, acabar el batxillerat i arribar a ser qui era: un jove que esperava que vingueren a reclutar-lo per a portar-lo al Marroc. Cada cap de llop representava, per al meu pare, cinc duros que pagava l'ajuntament corresponent, a més del preu de la pólvora i de les municions, les despeses del viatge i l'hostatge, que quasi sempre era a casa de l'alcalde o d'algun regidor. A més, el meu pare no refusava cobrar en espècies i portava a casa gallines i ous, xoriços i caps de porc que li regalaven els paisans agraïts.

Per aquell temps, la nostra casa estava molt allunyada de les altres cases de l'aldea. Només n'hi havia una de pròxima, situada al mateix pujol, al vessant que mira al sud, la part on hi ha la majoria de cases, totes juntes, com si es protegiren les unes a les altres. He dit la nostra casa i hauria d'haver dit la nostra mitja casa, perquè només mitja era nostra. L'altra part era d'uns parents llunyans, i llunyans no només

perquè el besavi que compartíem era molt remot, sinó també per algunes altres qüestions que ara no vénen al cas. Només importa que jo mai no vaig poder veure l'interior de la seua part de la casa, ni ells van entrar mai en la nostra. Però les rates que passaven d'una part a l'altra de segur que haurien pogut certificar que la misèria de les dues meitats era semblant, i semblants les taques d'humitat de les parets i les fustes podrides de les portes. També el paviment, que era el mateix per a les dues cases, tenia defectes semblants i als dos costats faltaven lloses i, en definitiva, les deficiències d'una banda i de l'altra eren, dalt o baix, les mateixes. I a pesar que ja feia més de dos-cents anys que havia estat construïda, aquella casa –aquella mitja casa, des del meu punt de vista– era coneguda amb el nom de Casanova, per això, al meu pare, li deien Fulxencio de Casanova i crec que la majoria dels veïns ni tan sols sabien els seus cognoms de veritat ni, per descomptat, els meus.

Per això em va estranyar tant que vingueren a preguntar per Fulxencio Nóvoa i pel seu fill, aquella vesprada, quan el sol ja s'havia amagat i les ombres començaven a cobrir la vall. Ens disposàvem a sopar després d'un dia que, tot i ser d'hivern, s'havia fet molt llarg i molt poc profitós perquè a penes havíem aconseguit caçar un parell de perdius (Bal les assenyalava: es quedava parat al peu d'una carrasca, d'un

matoll, i apuntava amb el morro humit, tremolant, bavejant i aixecant la pota davantera dreta) i durant el qual jo no havia deixat de lamentar el desastre d'Annual i de pensar en el futur que m'esperava. Feia ja uns quants anys que acompanyava el meu pare de cacera sempre que podia i, en aquelles ocasions, em deixava utilitzar la tercelora, mentre que ell duia un rifle 577 que havia portat del Brasil on l'havia fet servir, o almenys això deia ell, per caçar ocelots. No ho feia malament del tot i ja hi havia al veïnat gent que comparava la meua punteria amb la del meu pare. Ens disposàvem a sopar, deia, quan el gos es va aixecar del lloc on descansava, al costat de la llar, i va començar a lladrar, per donar-nos a entendre que s'acostava una visita. Al cap de poc de temps sentírem un cavall que parava a la porta de casa i de seguida van trucar a la porta amb energia. Jo mateix vaig anar a obrir i m'hi vaig trobar un home alt, amb barba, gros, amb un rostre que em va semblar esculpit en pedra, amb un bescoll enorme que li feia el cap menut, i amb uns ulls que em van mirar fit a fit, encara que el color morat de les ulleres desmentira aquella primera impressió i revelara l'ombra d'un cert turment, d'una angoixa o, més senzillament, de la falta de son.

–Bona nit –va dir, amb una veu eixuta–. Aquesta deu ser, si no m'enganye o no m'han informat mala-

ment, la casa del senyor Fulxencio Nóvoa. I tu deus ser el seu fill, Xosé.

El vent arrossegava fulles i branques i feia queixar-se els pins i el castanyer gran de l'era. Un vent fred, que va obligar el nostre visitant a aixecar-se les solapes de l'abric, per protegir-se'n.

—No s'ha equivocat vosté —li vaig respondre—. Faça el favor de passar. Si vol sopar, ara anàvem a sopar nosaltres. Pare —vaig cridar—, pregunten per vosté.

El foraster va esperar que el meu pare eixira a la porta.

—A què devem l'honor de la seua visita? —va dir, en arribar. L'estrany li va donar la mà i es va presentar.

—Bona nit, senyor Fulxencio. Sóc Oreste Mor i vinc a buscar-lo des d'un poblet de Lugo, O Incio. M'haurà de perdonar que vinga a una hora tan intempestiva, però acabe d'arribar i necessitava parlar amb vosté. Tinc molta pressa. Voldria...

—Conec el poble —va dir el meu pare—, però no perquè hi haja estat mai, sinó perquè el meu company del Brasil era d'allà. Però no parlem més ací fora, que fa molt de fred, jo diria que aquesta nit nevarà. Passe i pose's còmode, senyor Oreste. Instal·le's vosté, mentre el meu fill porta el cavall a l'estable, després ja em dirà què necessita...

Vaig dur el cavall a l'estable i, en tornar, l'home ja s'havia llevat l'abric. Vam seure a taula i la meua

mare va servir el sopar. Mentre menjàvem, anàvem enraonant i l'home ens explicava per què havia vingut a buscar-nos:

–Com li deia, vinc d'O Incio. Potser vostés han sentit parlar de l'estol de llops que campa enguany per les nostres terres...

–Alguna cosa he sentit comentar –va dir el meu pare.

–I també deu haver sentit parlar del llop gran que devora les nostres ovelles i les nostres vaques.

–He sentit això i alguna cosa més.

–Que també ha devorat dos xiquets i una xiqueta quan pasturava el ramat.

–Sí. Diuen que és un llop enorme, que té els ulls de foc, que l'han vist carregat amb una ovella al llom i que només deixa una mà o un braç de les seues víctimes. Són coses que ja he sentit moltes vegades abans en altres llocs. Però mire, conec molt bé els llops. Quasi res de tot això és cert...

–En aquesta ocasió li jure que és cert. El llop ha devorat els xiquets i la pastora. També va devorar un home que venia llicenciat d'Àfrica. Va anar caminant a casa, des de Ferrería, però no hi va arribar mai. Només vam trobar les botes i la maleta de fusta.

–Això sí que m'ho puc creure.

–I és un llop que no té por. Igual es deixa veure de dia com de nit. No té por a l'home ni al foc. Per

això he vingut a buscar-lo. Vosté i el seu fill tenen fama de bons caçadors. Tots asseguren que, a tot el país, no hi ha ningú que els faça ombra i que no hi ha llop que no puguem matar.

—No tinc cap inconvenient d'anar-hi, si em paguen bé. Ara, el meu fill... El meu fill encara no ha caçat mai un llop.

—Li pagarem els diners que ens demane, ens ha d'alliberar d'aquella bèstia. I no se'n refie: és millor que compte amb l'ajuda que li puga donar el seu fill. També li pagarem, cobrarà vosté el doble.

—Deixa'm anar-hi, pare —vaig intervenir jo, a pesar de les mirades de desaprovació de la meua mare.

—I la Guàrdia Civil? —va preguntar ella, amb la intenció evident d'impedir la meua marxa.

—Li assegure que han recorregut la muntanya sencera una i mil voltes. També nosaltres, els veïns, hem fet munteries... Però no ens hem pogut fer amb el llop. Llops sí que n'hem vistos, moltíssims, però cap d'ells no és el que busquem. Ens van parlar de vostés...

—Si jo anara amb vosté —va continuar el meu pare—, si l'acompanyara, vostés haurien de fer les coses que jo els mane. No vull que m'espante el llop algun inepte.

—El llop és realment gran, completament negre i mira amb ulls de foc —va insistir Oreste.

–Com de gran? –va preguntar el meu pare.

–El més enorme que he vist mai. Fa, almenys, dos metres i mig. No és un llop com els altres. Té alguna cosa...

–Qui l'ha vist, per a confirmar-ho? Coneix vosté algú que l'haja vist en persona? –li va respondre el meu pare, amb sarcasme.

–Mire, senyor –va dir Oreste Mor, que es va aixecar la camisa i ens va ensenyar l'esquena. La recorrien unes cicatrius lívides–. Calcule la grandària de la pota.

El meu pare es va aixecar, sorprés, i va anar a buscar un metre. Sempre en teníem algun a casa perquè jo estava iniciant-me en la fusteria.

El foraster va dir:

–Jo he vist el llop. I ell m'ha vist a mi.